[A-3] No. of printed page: 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
FY BA (External) Examination
Saturday, 7 March 2015
10.30 am - 1.30 pm
SAN 101 - Sanskrit Lit. Paper I

(१) मालविकाग्निमित्रम् – महाकवि कालिदासः
(२) रघुवंशम्–सर्ग २ – महाकवि कालिदासः

Total Marks: 100

પ્ર.૧ ગમે તે ચાર શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો. (૨૦)

(१) एकैश्वर्ये स्थितोऽपि प्रणत बहुफले यः स्वयं कृत्तिवासाः
कान्तासंमिश्रदेहोऽप्यविषयमनसां यः परस्ताद्यतीनाम् ।
अष्टाभिर्यस्य कृत्स्नं जगदपि तनुभिर्बिभ्रतो नाभिमानः
सन्मार्गालोकनाय व्यपनयतु स वस्तामसींवृत्तिमीराः ।।

(२) शरीरं क्षामं स्यादसति दयितालिङ्गनसुखे
भवेत्सास्रं चक्षुः क्षणमपि न सा दृश्यत इति ।
तया सारङ्गक्ष्या त्वमसि न कदाचिद्विरहितं
प्रसक्ते निर्वाणे हृदय परितापं वहसि किम् ।।

(३) अनातुरोत्काण्ठितयोः प्रसिध्यता
समागमेनापि रतिर्न मां प्रति ।
परस्पर प्राप्ति निराशयोर्वरं
शरीरनाशोऽपि समानुरागयोः ।।

(४) कदा मुखं वरतनु कारणादते
तवागतं क्षणमपि कोपपात्रताम् ।
अपर्वणि ग्रहकलुषेन्दु मण्डला
विभावरी कथय कथं भविष्यति ।।

(५) परभृत कल व्याहारेषु त्वमात्तरतिर्मधुं
नयसि विदिशातीरोद्यानेष्वनङ्ग इवाङ्गवान् ।
विजयकरिणमालानत्वं गतैः प्रबलस्य ते
वरद वरदारोधोवृक्षैः सहावनतो रिपुः ।।

અથવા

પ્ર.૧ ગમે તે ચાર સસંદર્ભ સમજાવો. (૨૦)

(१) आकृतिविशेषेष्वादरः पदं करोति ।
(२) परकीयमिति कृत्वा ।
(३) वयस्य निसर्ग निपुणः स्त्रियः ।
(४) सर्वज्ञस्याप्येकाकिनो निर्णयाभ्युयगमोदोषाय ।
(५) सर्वोऽपिनववरो लज्जातुरो भवति ।
(६) अथवैतदेव मे मृत्युमण्डनं भविष्यति ।

પ્ર.૨ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૬)

(૧) નૃત્યાચાર્યોનો કલહ (૩) માલવિકાનો નૃત્યપ્રયોગ

(૨) પ્રમદવનનું ત્રિકેન્દ્રીય દશ્ય (૪) ઈરાવતી-ધારિણીની તુલના

પ્ર.3 મહાકવિ કાલિદાસની પ્રણયભાવના વિશે નોંધ લખો. (૧૬)

અથવા

પ્ર.3 મહાકવિ કાલિદાસની નાટ્યકલા વિશે નોંધ લખો. (૧૬)

પ્ર.૪ ગમે તે ત્રણનો અનુવાદ કરો. (૧૫)

(अ) (१) आस्वादद्भिः कवलैस्तृणानां कण्डूयनै दंशनिवारणैश्च ।
अव्याहतैः स्वैरगतैः स तस्याः सम्राट समाराधनतत्परोऽभूत् ।।

(२) शशाम वृष्ट्यापि विना दवाग्निरासीद्विशेषा फलपुष्पवृद्धिः ।
ऊनं न सत्त्वोष्वधिको बबाधे तस्मिन्वनं गोप्तरि गाहमाने ।।

(३) वामेतरस्तस्य करः प्रहर्तुर्नख प्रभाभूषितकङ्कपत्रे ।
सक्ताङ्गलिः सायकपुङ्ख एवं चित्रार्पितारम्भ इवावतस्थे ।।

(४) एकातपत्रं जगतः प्रभुत्वं नवं वयः कान्तमिदं वपुश्च ।
अल्पस्यहेतोर्बहु हातुमिच्छन्विचारमूठः प्रतिभासिमेत्वम् ।।

(५) प्रदक्षिणीकृत्य हुतं हुताशमनन्तरं भतृररून्धतीं च ।
घेनुं सवत्सां च नृपः प्रतस्थे - सन्माङ्गलोदग्रतर प्रभावः ।।

(ब) ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૯)

(१) छायेचतां भूपतिरन्वगच्छत् ।
(२) तदन्तरे सा विरराज घेनुर्दिनक्षपामध्यगतेव सन्ध्या ।
(३) तदन्तरे सा विरराज घेनुर्दिनक्षपामध्यगतेव सन्ध्या ।
(४) क्षतात्किल त्रायत इत्युदग्रः क्षत्त्रस्य शब्दो भुवनेषु रूढः ।
(५) भोगीव मन्त्रमौषधिरुद्धवीर्यः ।

પ્ર.૫ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૨)

(૧) દિલીપ-ગૌસેવા
(૨) રાજા દિલીપનું પાત્ર
(૩) બીજા સર્ગનું રસદર્શન
(૪) કાલિદાસ જીવન - કવન

પ્ર.૬ રઘુવંશમાં આવતું કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ વિશે લખો. (૧૨)

અથવા

પ્ર.૬ મહાકવિ કાલિદાસની કાવ્યશૈલી વિશે નોંધ લખો. (૧૨)

* * *